Web-aplikacije ASP.NET Core MVC

2016/17.09

Sortiranje i straničenje na serverskoj strani. Dodavanje, brisanje i ažuriranje jednostavnih podataka.

Straničenje na serverskoj strani

- Javascript biblioteka za tablice koja koristi postupke sa servera ili vlastite metode?
 - U ovom primjeru vlastiti postupci, kao motivacija za neke druge principe
- Primjer: Firma.Mvc \ ViewModels \ PagingInfo.cs
 - Razred za informacije o trenutnoj stranici, broju stranica i aktivnom sortiranju

```
public class PagingInfo
   public int TotalItems { get; set; }
   public int ItemsPerPage { get; set; }
   public int CurrentPage { get; set; }
   public bool Ascending { get; set; }
   public int TotalPages {
      aet {
          return (int) Math. Ceiling (
                  (decimal) TotalItems / ItemsPerPage);
   public int Sort { get; set; }
```

URL i model za prikaz svih država

- Adresa: /Drzava/Index
 - Upravljač: Drzava(Controller), Akcija: Index
 - Zbog postavki usmjeravanja može i bez navođenja akcije Index
 - Opcionalno se predaje broj stranice i redoslijed sortiranja
 - ► Npr. /Drzava?page=27&sort=4&ascending=false
- Primjer: ☐ Firma.Mvc \ ViewModels \ DrzaveViewModel.cs
 - Model za prikaz država sadrži popis država i podatke o trenutnoj stranici, ukupnom broju stranica i redoslijedu sortiranja (razred PagingInfo)

```
namespace Firma.Mvc.ViewModels
{
  public class DrzaveViewModel
  {
    public IEnumerable<Drzava> Drzave { get; set; }
    public PagingInfo PagingInfo { get; set; }
  }
}
```

Parametri sortiranja i straničenja

- 4
- Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Index.cshtml
 - Omogućeno sortiranje i straničenje
 - Zaglavlje tablice s podacima sadrži poveznice na trenutnu akciju (Index) na trenutnom upravljaču s parametrima za broj stranice i način sortiranja
 - Bit će dio adrese stranice
 - ► Postavlja se atributima oblika asp-route-nazivparametra

```
@model FirmaMvc.Models.DrzavaViewModel
<thead>
    <a asp-route-sort="2"
           asp-route-page="@Model.PagingInfo.CurrentPage"
           asp-route-ascending="@(Model.PagingInfo.Sort == 2 ?
                    Model.PagingInfo.Ascending? false : true : true) ">
          Naziv države
        </a>
Programsko inženjerstva Fakultet strojarstva i računarstva Sveučilišta u Mostaru, ak. god. 2016/17
```

Akcija dohvata podskupa država (1)

- Primjer: ☐ Firma.MVC \ Controllers \ DrzavaController.cs
 - Upravljač provjerava postoji li uopće bilo koja država u BP te ako ne postoji preusmjerava rezultat na akciju Create uz odgovarajuću poruku
 - O svojstvu *TempData* naknadno

```
public class DrzavaController : Controller {
  public IActionResult Index(int page = 1, int sort = 1,
                             bool ascending = true) {
      int pagesize = appData.PageSize;
      var query = ctx.Drzava
                  .AsNoTracking();
      int count = query.Count();
      if (count == 0) {
        TempData[Constants.Message] = "Ne postoji niti jedna država.";
        TempData[Constants.ErrorOccurred] = false;
        return RedirectToAction(nameof(Create));
```

Akcija dohvata podskupa država (2)

- Primjer: ☐ Firma.MVC \ Controllers \ DrzavaController.cs
 - ► Formira se podatak o stranicama i sortiranju, a zatim se provjerava je li unutar valjanog raspona te ako nije, preusmjerava se na zadnju stranicu
 - Drugi parametar pri preusmjeravanju je anonimni objekt koji se sastoji od postavki usmjeravanja

```
public class DrzavaController : Controller {
  public IActionResult Index(int page = 1, int sort = 1,
                                 bool ascending = true) {
      var pagingInfo = new PagingInfo {
         CurrentPage = page, Sort = sort,
         Ascending = ascending, ItemsPerPage = pagesize,
         TotalItems = count
       };
       if (page > pagingInfo.TotalPages) {
         return RedirectToAction(nameof(Index), new {
           page = pagingInfo.TotalPages,
           sort = sort, ascending = ascending });
        erstvo, Fakultet strojarstva i računarstva Sveučilišta u Mostaru, ak. god. 2016/17
```

Akcija dohvata podskupa država (3)

- Primjer: ☐ Firma.MVC \ Controllers \ DrzavaController.cs
 - Upit se formira tako da se proširi željenim sortiranjem

```
public class DrzavaController : Controller {
  public IActionResult Index(int page = 1, int sort = 1,
                                 bool ascending = true) {
       var query = ctx.Drzava.AsNoTracking();
       System.Linq.Expressions.Expression<Func<Drzava, object>>
orderSelector = null;
       switch (sort) {
           case 1: orderSelector = d => d.OznDrzave; break;
           case 2: orderSelector = d => d.NazDrzave; break;
           case 3: orderSelector = d => d.Iso3drzave; break;
           case 4: orderSelector = d => d.SifDrzave; break;
       if (orderSelector != null)
         query = ascending ?
                 query.OrderBy(orderSelector) :
query.OrderByDescending (orderSelector);
Programsko inženjerstvo, Fakultet strojarstva i računarstva Sveučilišta u Mostaru, ak. aod. 2016/17
```

- Primjer: ☐ Firma.MVC \ Controllers \ DrzavaController.cs
 - ► Nakon pripreme upita, rezultat izvršavanja se pohrani u listu koja postane dio modela

```
public class DrzavaController : Controller {
 public IActionResult Index(int page = 1, int sort = 1,
                             bool ascending = true) {
       int pagesize = appData.PageSize;
      var drzave = query
                  .Skip((page - 1) * pagesize)
                  .Take (pagesize)
                  .ToList();
      var model = new DrzaveViewModel {
        Drzave = drzave,
        PagingInfo = pagingInfo
      return View(model);
```

Postupci za dodavanje novog podatka

- Primjer: Web \ Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Index.cshtml
 - Poveznica na akciju Create na istoimenom upravljaču

```
<a asp-action="Create">Unos nove države</a>
```

- Dva postupka naziva Create (ali zajednički pogled Create.cshtml)
 - inicijalno otvaranje forme (GET zahtjev) trivijalni kod, samo prikaz pogleda
 - prihvat popunjenih podataka (POST zahtjev)
 - određivanje akcije na osnovi atributa HttpGet i HttpPost
 - Primjer Web \ Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

```
public class DrzavaController : Controller {
    [HttpGet]
    public IActionResult Create() {
        return View();
    }
    [HttpPost]
    public IActionResult Create(Drzava drzava) {
        ...
Programsko inženjejstvo, Fakultet strojarstva i računarstva Sveučilišta u Mostaru, ak. god. 2016/17
```

- Za svako svojstvo priprema se HTML input kontrola za unos
 - Tip kontrole (text, checkbox, number, datetime, hidden, password, ...) automatski se određuje prema tipu svojstva i dodatnim atributima
- Pogled sadrži poveznicu na popis (odustajanje od unosa) i gumb za slanje popunjenih podataka (submit form) na akciju Create
 - Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Create.cshtml

Smisao atributa oblika asp-nešto

- Prilikom generiranja stranice atributi oblika asp-nešto će uzrokovati stvaranje standardnih HTML atributa
- Primjerice asp-for uzrokuje stvaranje atributa id i name

```
<input asp-for="NazDrzave" class="form-control" />

→ <input type="text" id="NazDrzave" name="NazDrzave" ... >
```

▶ Po atributu id se jednoznačno može odrediti HTML kontrola, a atribut name će se koristiti prilikom slanja popunjenih podataka na server

Tekst pored kontrola za unos novog podatka

- Za svako svojstvo ispisuje se prikladno ime svojstva
 - Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Create.cshtml

- Umjesto tvrdo-kodiranog teksta koristi se atribut Display u samom modelu
 - Dodan naknadno nakon generiranja modela
 - Primjer: Firma.Mvc \ Models \ Drzava.cs

```
public class Drzava{
    ...
    [Display(Name="Oznaka države", Prompt="Unesite naziv")]
    public string OznDrzave { get; set; }
```

- Postupak može primiti cijeli model i/ili bilo koji broj imenovanih parametara kojima se pokušavaju pridijeliti vrijednosti primljene prilikom zahtjeva
- Povezivanje se vrši na osnovu svojstva *name* pojedine html kontrole
- Redoslijed povezivanja (prvi koji bude pronađen):
 - 1. Request.Form
 - 2. RouteData.Values
 - 3. Request.QueryString
- ➤ Korištenjem dodatnih atributa moguće eksplicitno odrediti izvor povezivanja te zanemariti gore navedeni redoslijed.
 - Detaljnije na https://docs.microsoft.com/en-us/aspnet/core/mvc/models/model-binding

Provjera ispravnosti izvora zahtjeva

- Atributom ValidateAntiForgeryToken provjera se je li zahtjev stigao sa stranice za unos novog podatka ili netko pokušava direktno izvršiti unos s nekog drugog mjesta
 - skriptom ili kroz neki drugi alat (npr. Chrome Postman, Fidller, ...)
 - pojam u literaturi poznat pod nazivom Cross Site Request Forgery
 - token generiran prilikom prikaza stranice za unos i zapisan u skriveni element forme pod nazivom
 RequestVerificationToken
 - istovremeno kreiran *cookie* s identičnim sadržajem
 - Primjer: Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

```
public class DrzavaController : Controller {
    [HttpPost]
    [ValidateAntiForgeryToken]
    public IActionResult Create(Drzava drzava) {
        ...
    }
```

Postupak za dodavanje novog podatka

- Podatak se doda u kontekst i pozove snimanje promjena
 - U slučaju uspjeha, rezultat je preusmjeravanje na popis država
 - U slučaju pogreške, prikazuje se isti pogled, ali s dotad upisanim podacima (sadržani su u modelu)
- → Primjer: ☐ Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

```
public IActionResult Create(Drzava drzava) {
      ctx.Add(drzava);
      ctx.SaveChanges();
      TempData[Constants.Message] = $"Država {drzava.NazDrzave} dodana.";
      TempData[Constants.ErrorOccurred] = false;
      return RedirectToAction(nameof(Index));
   catch (Exception exc) {
      ModelState.AddModelError(string.Empty, exc.CompleteExceptionMessage());
      return View (drzava);
```

Pogreške pri pohrani promjena u EF modelu

- Pogreške na bazi podataka (npr. narušavanja integriteta određenog primarnim ili stranim ključem ili nekim jedinstvenim indeksom i slično) zamotane u neke druge iznimke.
 - Potrebno dohvatiti unutarnju iznimku, pa tako rekurzivno dalje
 - Pomoćni postupak napisan u obliku ekstenzije
- Primjer: ☐ Firma.Mvc \ Extensions \ ExceptionExtensions.cs

```
public static class ExceptionExtensions {
   public static string CompleteExceptionMessage(this Exception exc) {
      StringBuilder sb = new StringBuilder();
      while (exc != null)
      {
            sb.AppendLine(exc.Message);
            exc = exc.InnerException;
      }
      return sb.ToString();
    }
}
Programsko inženjerstvo. Fakultet strojarstva i računarstva Sveučilišta u Mestaru, ak. god. 2014/17
```

Prijenos podataka između zahtjeva

- Osim popunjavanjem modela pogledu se podaci mogu predati korištenjem svojstava upravljača ViewBag ili ViewState (primjeri naknadno)
- Uspješno dodavanje države ne prikazuje pogled, već preusmjerava na pregled država
 - Nije moguće iskoristiti ViewBag ili ViewState (nema ni modela)
- Poruke između zahtjeva stavljaju se u TempData
 - Podaci iz TempData se brišu nakon dovršetka http zahtjeva
 - Interno se koristi sjednica (session), tj. podaci pohranjeni unutar sjednice
- TempData staviti u pogled ili u glavnu stranicu
 - Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Shared \ _Layout.cshtml

- Neispravni ili nepotpuni podaci uzrokuju pogrešku prilikom pohrane u bazi podataka
 - Poželjno zaustaviti neispravne podatke što je moguće prije
- Jednostavna validacijska pravila moguće je implementirati korištenjem atributa izvedenih iz ValidationAttribute
- Nekoliko postojećih: Required, MaxLength, Range, RegularExpression ...
 - Sadrže i odgovarajući javascript kôd koji prikazuje pogreške odmah prilikom unosa podatka i onemogućava slanje podataka na server
- Primjer: ☐ Firma.Mvc \ Models \ Drzava.cs

```
public partial class Drzava {

[Required (ErrorMessage="Oznaka države je obvezno polje")]

public string OznDrzave { get; set; }

[Required (ErrorMessage = "Naziv države je obvezno polje")]

public string NazDrzave { get; set; }

[MaxLength (3, ErrorMessage="ISO3 oznaka može sadržavati maksimalno 3 slova")]

public string Iso3drzave { get; set; }

...

Programsko inženierstvo. Fokultet stroigrstva i račungrstva Šveučilišta u Mostaru. ak. god. 2016/17
```

Prikaz validacijskih pogrešaka

- Validacijska pogreška pojedinog svojstva prikazuje se u html kontroli (obično span) s dodatnim atributom asp-validation-for
- Sumarne validacijske pogreške se prikazuju dodavanjem atributa asp-validationsummary="[All/ModelOnly/None]" nekoj kontroli (obično div)
 - ➡ All pogreške modela, ali i pojedinih svojstava
 - ModelOnly pogreške na razini cijelog modela, ali ne i za pojedina svojstva
- Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Create.cshtml

Stil prikaza validacijskih pogrešaka

- MVC u slučaju validacijske pogreške postavlja odgovarajuću css klasu na html element vezan uz svojstvo s pogreškom
- Nazivi css stilova za validacijske pogreške:
 - .input-validation-error stil kontrole za unos podatka
 - .field-validation-error stil teksta za poruku o pogrešci pojedinog svojstva
 - .validation-summary-errors— stil teksta sa sumarnim pogreškama
- Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Create.cshtml
 - U primjeru postavljen stil tako da neispravna polja budu obrubljena crvenom bojom, a tekst sumarnih pogrešaka prikazan nijansom crvene i podebljano

```
.validation-summary-errors {
    font-weight: bold;
    color:#a94442;
}
.input-validation-error{
    border-color:red;
Progremsko inženjerstvo, Fakultet strojarstva i računarstva Sveučilišta u Mostaru, ak. god. 2016/17
```

Provjera ispravnosti modela prije snimanja

- Validacija na klijentskoj strani se može lako zaobići
- Prije pohrane, validaciju napraviti i na serveru
- Provjera se vrši koristeći svojstvo ModelState.IsValid
 - Primjer: ☐ Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

```
[HttpPost]
[ValidateAntiForgeryToken]
public IActionResult Create(Drzava drzava)
     (ModelState.IsValid)
    ... Dodaj državu ...
  else
    return View(drzava);
```

Poveznica za ažuriranje države

- Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Index.cshtml
 - Ažuriranje vodi na akciju Edit u upravljaču Drzava
 - Postupak *Edit* u *DrzavaController* očekuje *id* kao identifikator države
 - *id* se postavlja na konkretni *IdMjesta* prilikom stvaranja poveznice
 - dodatni parametri su informacije o trenutnoj stranici i načinu sortiranja da se ne izgubi povratkom na popis država

```
@model DrzaveViewModel
@foreach (var drzava in Model.Drzave) {
   <a asp-action="Edit"
       asp-route-id="@drzava.OznDrzave"
       asp-route-page="@Model.PagingInfo.CurrentPage"
       asp-route-sort="@Model.PagingInfo.Sort"
       asp-route-ascending="@Model.PagingInfo.Ascending"
                  class="btn btn-warning btn-xs" title="Ažuriraj">
       <span class="glyphicon glyphicon-pencil"></span>
   </a>...
        vo, Fakultet strojarstva i računarstva Sveučilišta u Mostaru, ak. god. 2016/17
```

Akcije ažuriranja podataka

- Primjer: ☐ Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs
 - Dva postupka Edit i Update koji se odazivaju na istu akciju
 - **■** *Edit* prima predstavlja inicijalno otvaranje forme (GET zahtjev)
 - Update naknadno slanja popunjenih podataka (POST zahtjev)
 - U ovom primjeru oba postupka imaju iste argumente, pa moraju imati različite nazive
 - Postupci primaju i podatke o trenutnoj stranici i načinu sortiranja da se mogu vratiti na pravu stranicu nakon ažuriranja

- Osim samog modela ponekad je potrebno prenijeti i neke druge vrijednosti
 - poruke o pogrešci
 - izbor vrijednosti za padajuću listu država
 - informacije o stranici i načinu sortiranja
 - željeni naslov stranice (koristi se na glavnoj stranici)
- Mogu se koristiti svojstva upravljača ViewData ili ViewBag
 - rade nad istim podacima
- ViewData (tipa ViewDataDictionary)
 - sadrži parove ključ (string) , vrijednost (objekt)
- ViewBag (tipa dynamic)
 - Može sadržavati bilo koje svojstvo (nema sintaksne provjere prilikom kompilacije)

Prikaz stranice za ažuriranje podataka

- Nalik pogledu za unos podatka
 - Postojeći podaci se automatski stavljaju kao value kontrole <input asp-for = "nazivsvojstva" ...
- Ídentifikator podatka (obično primarni ključ) se ne mijenja i za njega se ne generira kontrola, već se koristi skriveno polje ili (u ovom primjeru) je dio rute (adrese zahtjeva)
 - Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Edit.cshtml

Priprema stranice za ažuriranje

- U slučaju neispravnog identifikatora vratiti NotFound
 - korisniku se prikazuje pogreška 404
- Primjer: ☐ Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

```
public class DrzavaController : Controller {
   [HttpGet]
   public IActionResult Edit (String id,
                    int page = 1, int sort = 1, bool ascending = true) {
      var drzava = ctx.Drzava.Find(id);
      if (drzava == null) {
          return NotFound ("Ne postoji država s oznakom: " + id);
      else {
          ViewBag.Page = page; ViewBag.Sort = sort;
          ViewBag.Ascending = ascending;
          return View(drzava);
```

- Nekoliko tehnika ažuriranja podatka
 - prihvat kompletnog podatka pa kopčanje u kontekst i snimanje promjena
 - odabir svojstava koje će se povezati
 - dohvat podatka iz baze podataka u kontekst i ažuriranje svojstva
 - Detaljnije na https://docs.asp.net/en/latest/data/ef-mvc/crud.html#update-the-edit-page
- U primjeru koji slijedi koristit će se varijanta dohvata podatka iz baze podataka i ažuriranje samo određenih svojstava
 - ► Koristi se asinkroni postupak *TryUpdateModelAsync*
 - Preopterećeni postupak
 - Koristit će se ona varijanta u kojoj se navode svojstva koja se žele izmijeniti temeljem podataka pristiglih s forme
 - ➡ Preciznije, umjesto navođenja naziva svojstava navodit će se lambda izrazi kojim se selektira neko svojstvo

- Razred Task koristi se za opisivanje postupka koji će se izvršiti u nekoj drugoj dretvi
 - Ako postupak vraća neki rezultat tipa T tada se postupak definira kao Task<T>
- Čekanje dovršetka asinkronog zadatka i dohvat vrijednosti po završetku vrši se naredbom await
 - Kôd iza await nastavlja se izvršavati tek nakon dovršetka zadatka
 - Pozivatelj čeka na dovršetak zadatka, ali se istovremeno omogućava grafičkoj dretvi ili web serveru da reagira na druge događaje što nije slučaj s klasičnim postupkom Wait
 - U ovom primjeru duže čekanje bi onemogućilo web serveru da posluži neki drugi zahtjev
- Postupak u kojem se koristi await mora se označiti s async
 - Napomena: Povratna vrijednost iz postupka oblika async Task<TResult> je tipa TResult.

29

■ Primjer: ☐ Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

```
public class DrzavaController : Controller {
  [HttpPost, ActionName("Edit")]
  public async Task<IActionResult> Update(String id,
             int page = 1, int sort = 1, bool ascending = true) {
     Drzava drzava = await ctx.Drzava.FindAsync(id);
     if (drzava == null) {
        return NotFound("Neispravna oznaka države: " + id);
     if (await TryUpdateModelAsync<Drzava>(drzava, "",
       d => d.NazDrzave, d => d.SifDrzave, d => d.Iso3drzave)){
         await ctx.SaveChangesAsync();
```

Forma za brisanje podatka

- Za brisanje treba koristiti POST postupak
 - GET postupak se preporuča za postupke koji ne mijenjaju stanja objekta ili aplikacije
- Potrebno stvoriti po jednu POST formu i jedan submit gumb za svaku državu
 - ➡ HTML oznaka form proširena tag-helperima za postavljanje parametara zahtjeva
 - U glavnoj stranici uključena skripta site.js koja svakoj kontroli sa css stilom delete dodaje kod za
 potvrdu brisanja
 - Identifikator države kao skriveno polje
- Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Index.cshtml

- Primjer: ☐ Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs
 - Brisanje nema vlastiti pogled nakon brisanja, upravljač preusmjerava rezultat na drugu akciju
 - TempData sadrži tekst pogreške ili poruku o uspjehu

```
[HttpPost]
public IActionResult Delete(string OznDrzave, ...) {
   var drzava = ctx.Drzava.Find(OznDrzave);
   try
     ctx.Remove(drzava);
     ctx.SaveChanges();
   catch (Exception exc) {
     TempData[Constants.Message] = ...
   return RedirectToAction(nameof(Index), ...
```

32

Potvrda brisanja podatka

- Pri svakom kliku na kontrolu koja ima definiran css stil delete traži se potvrda korisnika
- Implementira se koristeći on iz jQuerya s događajem click
 - za razliku od \$(".delete").click(...) ovo se odnosi i na elemente koji će se pojaviti u budućnosti dinamičkim učitavanjem
- Primjer: Firma.Mvc \ wwwroot \ js \ site.js

```
$(function () { //nakon što je stranica učitana
$(document).on('click', '.delete', function () {
    if (!confirm("Obrisati zapis?")) {
        event.preventDefault();
    }
});
```

Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Shared \ _Layout.cshtml